

Fyrirmyndir og vansar við P-bollanum

eftir **KNUD LUNDBERG**
í »Aktuelt«

Eitt, ið hefur havt almennan áhuga á hesum øki, ið skrivað hefur verið um, eru viðurskiptini millum p-bollar og blóðtøppar.

Tey, ið hava størstu ábyrgd fyri fólkinum í einum samfelag, t. d. læknar, ávara kvinnum, ið hava havt æðrasjúku, blóðtøpp o. s. fr. at taka p-bollar.

Vandi er fyri, at blóðtøppur kemur í lunguni og heilan. Flest øll hava vit blóðtøppar, um ikki so álvarslegar!

Tað, at blóðið storknar, aftaná at vit hava skorið okkum, sigur nakað um hesi viðurskipti.

I ílegnum t. d. verða smár blóðtøppar, men vera hesir til onkis so hvørt. Hetta kann verða ávirkað av p-bollanum.

Upplýsingar um vandan fyri hægri blóðtrýsti og blóðtøppum, hava óivað fingið kvinnum at halda uppat at taka p-bollar, og er hetta at meta sum gæðiligt.

Kanningar

Ein víttfevnandi kanning, sum gjord varð í Bretlandi, sýndi, at tess meiri østrogen er í p-

P-BOLLIN - HVAT ER VIRKI HANSARA?

Tað má sigast vera nógv fyri, at kvinnur, ið taka, ella hava ætlanir um at taka p-bollar, skulu ikki fáa nógmikið at vita um p-bollan, til tess at tær kunnu meta um fyrirmyndir og vansar frammanundan.

bollanum, tess størri er vandin at fáa fleiri blóðtøppar.

Tað vísti seg, at um p-bollin, sum hefur størstu nøgdina av østrogeninnihaldinum, varð tikin burtúrur kundi tað hagtals-tílfar, sum komið er eftir, als ikki verið nýtiligt.

Hesin spurningur elvdi til kjak í amerikanska tíðarritinum JAMA. Ein læknj segði í tíðarritinum seg undrast yvir,

hvi kvinnur í mong ár hava fingið ingivið ov stóra nøgd av østrogen, bæði áðrenn og aftaná, at kvinnan er farin av barnaburði, meðan tað nú verður ávarað móti ov stórarri nøgd av østrogeni í p-bollanum.

Tað, sum hetta í høvudsheitum snýr seg um, er at østrogenið, sum kvinnan hefur fingið, aftaná at hon er farin av barnaburði, orsakar, at østro-

genið í blóðinum verður ov nógv, meðan østrogenið, sum kvinnan fær við at taka p-bollar, orsakar at østrogen-nøgdin í blóðinum verður sett niður í helmingin. Tað tilfarið, sum nú fyriliggur, sýnir, at vandi fyri blóðtøppi, aftaná, at kvinnur hava tikið p-bollar, verður øktur!

Kanningar í Týsklandi sýna, at kvinnur, ið eru æðrasjúkar, ella kvinnur, ið hava havt blóðtøpp, ikki eiga at taka p-bollar. Tær kvinnur, ið taka p-bollar og kenna, at æðrasjúka ger seg galdandi, eiga at halda uppat beinan vegin, sýnir kanningin.

Alt hetta, sum tykist verða so óvist, hefur alrahelst havt við sær varsemi, sum má sigast vera tóbatur.

Hagtel

Tað er ymist, sum bendir á, at vandin viðvíkjandi hjartanum kann gerast stórur.

Ein bretsk nevnd kannaði í 1970 ymist tílfar, til tess at koma eftir vandanum viðvíkjandi blóðtøppi.

Tílfarið, sum kannað varð, kom úr Bretlandi, Danmark og Svøríki. Úrslitið av kanningini sýndi, at enn kundi onki verða ávist um størri vanda, viðvíkjandi hjartablóðtøppi. Tílfarið ið nevndin kannaði var so

rúgvismikið, at tað bar kortini væl til at fáa eitt greitt úrslit: at vandin fyri hjartatøppi, hóast alt, er størri, tá kvinnur taka p-bollar.

Høvuðpína

Tað, at vandin er fyri hjarta-blóðtøppi, er ikki nakað, sum nústani er komið eftir.

I eini frágreiðing frá danska heilsustýrinum, verður sagt frá teirri minkaðu nøgdini av blóði, sum ferðast kring í heilanum.

Komið er eftir, at kvinnur, ið hava ov høgt blóðtrýst, nógv høvuðpínu, (migræne, sum dansir siga) o.s.fr., kunnu fáa álvarslegar trupulleikar, meðan tær taka p-bollar.

I Danmark er eisini rúgvismikið kanningartilfar viðvíkjandi p-bollanum, men tíverri ber ikki til at greiða frá hesum tílfari — um bert eitt sindur — tá ein lepi hongur uppi í hesum tílfari, har skrivað er: umrøða í blóðum og útvarpi er bannað. Men eg eri ímóti hesum orðum, tí eg haldi, at kvinnur, ið taka, ella hava ætlanir um at taka p-bollar, eiga at vita eitt sindur frammanundan.

Tíverri veri eg noyddur at leita úr øðrum keldum, hesum viðvíkjandi, sigur Knud Lundberg í sjeypdu grein síni um p-bollan.

Sjómaðurin

2. blaðið av Sjómanninum fyri í ár, er komið í bókabúðirnar. Úr innihaldinum kann verða nevnd grein eftir Fischer Heinesen um hogan ella lagan sólargang. Kjartan Hoydal skri-var um dálkingarstevnuna í Reykjavík. Andrias Reinert skri-var um laks og laksaveiðu. P. S. Sivertsen um gasspreing-ing. Annars eru greinir um nýggja plastbátin í føroyskum sniði og um próvtøk. Kápu-myndin hesaferð sýnir menn, ið sigla við Kronprins Frederik undir bjargingar venjing, har samstundis verður mælt til, at føroyingar eiga at gera seg meiri kunnugar við hesi viðurskipti.

Sjómaðurin, ið er ætlaður at koma út fyra ferðir um árið, kostar 7,50 kr. eintakið.

Konfirmatión á Tvøroyri

Komandi sunnudag kl. 12 verður konfirmatión í Tvøroyrar kirkju við Eivind Vilhelm.

Konfirmantarnir eru:
Mortan Joensen, Tvøroyri
Regin Thorsteinsson, Tvøroyri
Jan Forná, Tvøroyri
Hans Samsonsen, Tvøroyri
Andrew Magnussen, Fámjin
Martin Enok Jespersen, Tvøroyri
Magnus Petersen, Froðbour
Signar Mortensen, Trongisvágur
Thurid Thomsen, Tvøroyri
Esther Ejdesgaard Vang, Froðbour
Ulla Berendsen, Tvøroyri

Hervør Albinus Óravíkarlið
Sólrun Rasmussen, Fámjin
Ann-Marie Nielsen, Fámjin
Nina Hammerfoss, Froðbour
Helena Hammer Tvøroyri
Maria Kambskard, Tvøroyri
Unn Dimon, Tvøroyri

Pristalið fyri okt. ársfjórðing er hækkað við 19 stigum, úr 683 til 702. Størstu hækkingarnar á livikostnaðinum eru á eplum, frukt og grønmeti, sum eru hækkað við 157,10 kr. til 1.254,90 kr.

Tryggingar eru hækkaðar við 144 kr. til 797 kr., og kjót er hækkað við 61,25 kr. til 2.222,15 kr.

Tað ræður um at skinnini verða væl saltað

Føroysku seyðaskinnini verða alt ov illa saltað. Tá tey verða garvað, loysnar ullin, og mang-an hendur tað, at øll ullin fer av, meðan hon í øðrum forum fer av, har skinnið hefur fingið ov lítið av salti. Í báðum forum er skinnið óseljandi. Eg haldi tað vera logið, at føroyingar, sum eru tiltaknir fyri at salta fisk, ikki nýta somu mannagongd, tá talan er um seyðaskinn. Allir fiskimenn vita, at tað er umráðandi at salta fiskin so skjótt sum gjørligt í nógvum og góðum salti, og at fiskurin verður rivin um, tá hann er iligin, og síðan lagdur á goymslu. Sama er við skinum.

Skininni skulu saltast soleiðis:

Salta beinan vegin, flett er Breið skinnini væl út, lat roðið venda upp, sprett upp halan og beinini, koyr ca. 3 kg av salti á, (helst jordsalt, fiskasalt er ov grovt), gniggja saltið út við hondini ella fiskabust og gloym ikki at gniggja saltið út á beinini og allar útriður. Nýsaltað skinn má ongantíð ballast saman, men tey skulu saltalt í flógv, saltið skal trekkja vatnið úr skinninum. Tá skinnið er iligið, ca. 10 dagar, riv um, salttroy skinnið og legg á goymslu.

Verður væl saltað, so verður

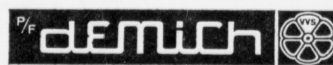
ur skinnið gott, verður illa saltað og spart uppá saltið, so verður skinnið spilt.

Skinnavirkið VILMA.

Vit hava altíð á goymslu
alt tilfar til

blikksmið
sanitet
hitaverk
ventilatiön

Tlf. 1 1071 . Tórshavn

Verður sent
um alt
landið